

הרבה ניסו ונכשלו: האם השר כץ יצליח לסגור את גלי צה"ל

written by פרופ' זכי שלום | 26.08.2025

שוב הם מנסים לשנות את מעמדה של תחנת גלי צה"ל והפעם הגיע תורו של שר הביטחון. ישראל כץ הוא פוליטיקאי עתיר ניסיון ויש לו יכולות ניהוליות וארגוניות גבוהות ביותר. למרות השסע החברתי הקשה שמלווה את החברה הישראלית מזה מספר שנים, השר כץ שומר על פרופיל מרוסן ולא מתלהם בהופעותיו הפומביות.

לאחרונה החליט השר כץ להקים ועדה ציבורית בראשות האלוף (במיל) יפתח רון טל שתבחן את נושא עתידה של תחנת גלי צה"ל. בכתב המינוי הבהיר השר כץ שהוא אינו מוכן ש"המצב הקיים יימשך, ומה שהיה לא יהיה. גלי צה"ל הוקמה ע"י ממשלת ישראל כתחנה צבאית כדי שתשמש כפה ואוזן לחיילי צה"ל ומשפחותיהם ולא כבמה להשמעת דעות אישיות שרבות מהן תוקפות את צה"ל וחיילי צה"ל עצמם". השר תבע מן הוועדה להגיש לו המלצותיה לגבי עתיד התחנה תוך חמישים יום.

טכס הפתיחה של תחנת גלי צה"ל נערך ב-24 בספטמבר 1950. הקמתה של גלי צה"ל לוותה במחלוקת קשה עם רשות השידור שחששה מהקמת גוף מתחרה. לאורך מספר חודשים נדונה באינטנסיביות הצעה שקול ישראל יקצה לגלי צה"ל שלוש שעות יומיות שבהן הוא יממש את ייעודו העיקרי – לפעול לקידום צרכיה הביטחוניים של מדינת ישראל וצרכיהם של חיילי צה"ל.

בפאתוס המוכר שלו הבהיר ראש הממשלה ושר הביטחון דוד בן גוריון שגלי צה"ל אמורה למלא שני תפקידים מרכזיים: א. "ביטחון והתגוננות". כוונתו הייתה בעיקר יצירת קשר מהיר לגיוס חיילי צה"ל, ובעיקר המילואים, בעיתות חירום. ב. "תפקיד חינוכי". הקניית הלשון העברית, ידיעת הארץ וההיסטוריה של עם ישראל לחיילים, ובעיקר לעולים החדשים.

בפועל לא נעלמו מעיניו של בן גוריון גם שיקולים פוליטיים קונקרטיים. לאורך מלחמת העצמאות הוא עמד במאבק כוחות קשה מול חברי המטכ"ל ככלל, והרמטכ"ל בפרט.

מושגי יסוד כמו "מרד האלופים" ו"פרוק הפלמ"ח" היו בעצם שם קוד להתנגדות עזה של בכירים במטכ"ל, ובראשם, יגאל אלון, יצחק שדה וישראל גלילי, לתביעתו של בן גוריון להקים צבא סדיר וממלכתי הכפוף לראשות אזרחית.

גם אז, כמו בימינו אלה, גם בסוגיות מבצעיות התגלעו מחלוקות קשות בין בן גוריון והרמטכ"ל ידן: "בשני מקרים נכנעתי לדעתו של ידן", אמר בן גוריון לימים, "אני מצטער על כך והוא מצטער על כך". בן גוריון הגדיר את ידן כ"רמטכ"ל יותר מדי זהיר". מזכיר משהו מימינו אלה. הלא כן?

בהקמת גלי צה"ל ביקש בן גוריון להערכתנו להתפייס עם חברי המטכ"ל לקראת האתגרים הביטחוניים העצומים שעמדו בפני מדינת ישראל. במקביל הוא ידע ששליטה בתחנת שידור כמו גלי צה"ל תעצים מאוד את מעמדו הפוליטי.

לאורך השנים הסתבר שגלי צה"ל צוברת לה כוח ופופולריות רבה בציבור, וכי היא הופכת לתחנת שידור בעלת תכנים אזרחיים ואקטואליים כמו תחנות אזרחיות אחרות.

על רקע זה הושמעו לאורך השנים ביקורות קשות על התחנה שהופנו בעיקר כלפי שר הביטחון האמור להיות ה"ממונה" על התחנה. כך למשל הלין השר יוסף בורג, איש המפד"ל על "הרמה המוסרית" של השידורים. קצפו יצא, בין השאר, על השמעת ריקודים סלונים, ובעיקר, כלשונו "צ'ה צ'ה צ'ה". השר אריק שרון התלונן על כך שגלי צה"ל נותנים תמיכה לשביתה ברשות השידור תחת הסיסמה "לשובתים הידד".

לאורך השנים הסתבר שתחנת גלי צה"ל הולכת וצוברת מעמד עצמאי וכי "הגולם קם על יוצרו". על רקע זה, קרוב לוודאי. ניתן לראות את הניסיון (הרציני ביותר עד כה) של השר משה ארנס והרמטכ"ל אהוד ברק ב-1991 להביא לסגירתה של התחנה והעברתה לחסות של גורם אזרחי. גם שרים ורמטכ"לים אחרים ניסו זאת. כולם כשלו עד כה.

כעת נותר לחכות ולראות האם יצליח השר כץ היכן שאחרים כשלו.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 26.08.2025.